

Pressmeddelande

Ny EASAC Commentary om transformativ förändring

Ledande forskare oroade över den växande klyftan mellan fakta och politiska åtgärder mot klimatförändringar

- Koncentrationerna av koldioxid i atmosfären passerar nu de som rådde under den pliocena värmeperioden för 3,3 miljoner år sedan, när temperaturen var cirka 3 °C varmare och havsnivåerna 20 meter högre, säger professor Michael Norton, huvudförfattare till årets uppdatering av EASAC:s rapport *Perspective on Transformative Change* från 2020.
- Koncentrationen av koldioxid i atmosfären fortsätter att öka och klimatförändringarna accelererar, vilket orsakar allvarliga skador och förlust av liv. Trots betydande framsteg inom grön teknik överskrider vi fortfarande de planetära gränserna, och en övergång till en alltmer gästvänlig planet kan redan vara på gång.

Den senaste EASAC-rapporten går igenom bevisen för försämrade trender, otillräckliga åtgärder och det akuta behovet av djärva globala politiska åtgärder där EU redan är ledande.

Nyckelfaktorer

- **Klimatförsämring:** Utsläppen av växthusgaser och koncentrationerna i atmosfären fortsätter att öka, vilket driver upp temperaturerna och leder till mer skador relaterade till extrema väderhändelser.
- **Ekonomisk förlust:** EU har drabbats av klimatrelaterade ekonomiska förluster på 162 miljarder euro under de senaste tre åren, med över 60 000 värmerelaterade dödsfall bara under sommaren 2022.
- **Resurser slösas bort:** Globalt sett återvinns endast 7 % av resurserna, till skillnad från EU där andelen är 50 %.
- **Biologisk mångfald i riskzonen:** De flesta material används bara en gång. EU är dock på väg mot bättre återanvändning och återvinning genom Den Gröna Given. Helt centralt är att resten av världen utvecklas i samma riktning.

Systemfelens realiteter

Sex av nio planetära gränser har redan överträtts, och en sjunde är också på väg att passeras. Trots globala löften kommer viktiga politiska åtgärder till korta. Koldioxidutsläppen ökar, naturliga återkopplingsmekanismer befinner sig i en nedåtgående spiral och det är fortfarande svårt att uppnå viktiga mål för biologisk mångfald. Subventioner till fossila bränslen dröjer sig kvar som oönskade gäster, medan BNP-drivna modeller jagar snabb avkastning framför hållbara vinster.

Transformativa politiska åtgärder behövs

Rapporten belyser en oroande klyfta: den politiska viljan släpar efter i förhållande till krisen. Trots mycket internationell uppmärksamhet är juridiska hinder, djupt rotade företagsagendor och flyktiga politiska prioriteringar fortfarande viktiga hinder. Desinformation och försök till greenwashing underblåser motståndet mot verklig handling.

Vem eldar på utvecklingen?

Vetenskapliga data visar att de rikaste 0,1 procenten av världens befolkning, som äger det mesta av förmögenheten, motsätter sig den beskattning som behövs för att finansiera offentliga tjänster och investeringar. Ändå släpper de ut 10 gånger mer koldioxid än resten av de rikaste 10 procenten tillsammans, med ett koldioxidavtryck på 200 ton koldioxid per person årligen. Å andra sidan utövar de rikaste i allt högre grad politisk makt för att främja sina egna agendor.

Fem politiska åtgärder för en hållbar framtid

EASAC stöder internationella uppmaningar från IPBES* och andra att erkänna de allvarliga riskerna med passivitet i klimatfrågan och att genomföra omvälvande förändringar som:

1. **Tänk om när det gäller ekonomisk tillväxt:** Gå bortom BNP-centrerade tillväxtmodeller mot hållbarhetsfokuserade indikatorer för välbefinnande.
2. **Stoppa skadliga subventioner:** Stoppa subventioner till fossila bränslen och säkerställ en rättvis övergång till ren energi.
3. **Skydda den biologiska mångfalden:** Genomdriv strängare regler för bevarande och återställande av livsmiljöer.
4. **Främja cirkulär ekonomi:** Förbättra återvinning och resurseffektivitet för att öka det cirkulära flödet.
5. **Basera politik på fakta:** Prioritera vetenskapliga bevis framför politisk opportunistik och särintressen i beslutsfattandet.

– EU:s gröna giv är ett steg i rätt riktning – genom att prioritera medborgarnas välbefinnande och planetens övertillväxt för dess egen skull, förklarar Anders Wijkman, hedersordförande för Romklubben och medlem av den internationella resurspanelen. – Nu föreslår vissa politiska grupper att omställningstakten ska bromsas upp. Detta skulle vara ett stort misstag. En halvhjärtad övergång kommer aldrig att fungera. Klockan tickar och de beslut vi fattar nu kommer att styra kursen för vår planets framtid.

*IPBES är den mellanstatliga forskningspolitiska plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (<https://www.ipbes.net/transformative-change/media-release>)

EASAC Commentary: Increasing Urgency for Transformative Change:

<https://easac.eu/publications/details/increasing-urgency-for-transformative-change>

Kontakt:

Prof. Michael Norton
EASAC Environment Programme Director
Michael.Norton@easac.eu

För allmänna frågor
Mrs. Sabine Froning
EASAC Communications / Communication Works
Email: sabine.froning@easac.eu
Tel: +49 15208727000

Om European Academies' Science Advisory Council (EASAC)

EASAC består av de nationella vetenskapsakademierna i EU:s medlemsstater, Norge, Schweiz och Storbritannien i samarbete för att ge råd till europeiska beslutsfattare. EASAC är ett sätt för den europeiska vetenskapen att göra sin röst hörd. Genom EASAC arbetar akademierna tillsammans för att ge oberoende, sakkunniga, evidensbaserade råd om de vetenskapliga aspekterna av EU:s politik till dem som utformar eller påverkar politiken inom EU:s institutioner.

www.easac.eu